OOST POST
SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 101 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.
Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . f 7.50
" " " Java. . . . . . . " 9.—
" " " Buitenbezittingen. . " 10.—
" " " Nederland. . . . " 12.—
De "OOSTPOST" verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 20 DECEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Bij eene beleefde herinnering aan de vernieuwing van het abonnement op dit blad over het eerste half-jaar 1859, voegen Redactie en Uitgevers volgaarne de verzekering dat zij hunne beste pogingen zullen aanwenden om hunne courant te doen vooruitgaan in belangrijkheid van inhoud en netheid van typographische uitvoering, ten opzigte van welke laatste zij het genoegen hebben mede te deelen, dat hunne drukkerij eerlang van eene geheel nieuwe letter zal zijn voorzien, welke bereids, volgens bij hun ontvangen tijding, aan hen uit Nederland is afgezonden.

Abonnementsgelden voor dit blad kunnen gestort worden:

Te Batavia bij de HH. G. Kolff & Co.
" Samarang " " " de Groot Kolff & Co
en te Soerabaya bij de uitgevers.

E. FUHRI & CO.

DE BEPALINGEN OMTRENT HET VERLATEN VAN JAVA.

Vroeger is door ons dit onderwerp ter sprake gebragt, en daaromtrent onder anderen het volgende opgemerkt:

De bepalingen omtrent het verlaten van Java, vervat in de Publicatie van Commissarissen Generaal van 28 Augustus 1818 (staatsblad No. 60) worden nog steeds toegepast op de ingezetenen der kolonie, welke dezelve met ter woon wenschen te verlaten; en nog steeds is, naar het voorgeschrevene bij Art. 19 dier publicatie, een ieder die dat voornemen heeft, verpligt daarvan ten minste zes weken vóór zijn vertrek, openlijk, bij aankondiging in het officieel nieuwsblad, kennis te geven.

Deze bepaling heeft volgens de duidelijke bewoordingen der publicatie de strekking om elk in de gelegendheid te stellen zich met den vertrekkende, ten opzigte der met hem uitstaande zaken te verstaan, en was onder de werking van het oudhollandsche regt, vóór de invoering der nieuwe wetgeving, allerdoelmatigst, doch is onzes inziens, onder het thans heerschende regt, van dien aard geworden dat dezelve eene verandering of wijziging dient te ondergaan, althans indien men wil dat dezelve aan het goede doel, waarmede dezelve is ingesteld, blijve beantwoorden, en niet ontaarde in een dikwijls noodeloos oponthoud voor den vertrekkende.

Art. 20 der aangehaalde publicatie schrijft voor dat aan ieder die de bepalingen omtrent de aankondiging van zijn voorgenomen vertrek zal hebben nagekomen de vereischte reispas zal worden uitgereikt. Maar welk dwangmiddel bestaat er nu om het vertrek te beletten van den zoodanigen, die zich omtrent zijne uitstaande zaken niet heeft kunnen of willen verstaan?

Art. 144 van het thans afgeschafte *Provisionele Reglement op de manier van procederen in civiele zaken* (Staatsblad 1819 no. 20) gaf het middel aan de hand om dezulken welke, door vertrek uit de kolonie, hunne personen aan vervolging, wegens schulden in de kolonie gemaakt, wilden onttrekken door aantasting aan den lijve, op eene voorloopige magtiging des Regters, nader bij regterlijke uitspraak goed te keuren, tot nakoming hunner verpligtingen, of althans tot het stellen eener voldoende borgtogt te dwingen, en dit regtsmiddel stond alzoo geheel in verband met de bepalingen omtrent het verleenen van den reispas.

Anders is het hiermede gesteld na de invoering der nieuwe wetgeving. Het middel van voorloopige aantasting aan den lijve is alleen in stand gehouden jegens vreemdelingen, namelijk dezulken die geene ingezetenen zijn van Nederlandsch Indie, uitgezonderd de Nederlanders en zij die volgens de Nederlandsche wetten als zoodanig zijn te beschouwen, en dan nog wel ter zake eener vervallen en opeischbare schuld, jegens een ingezeten van Nederlandsch Indie aangegaan. Het nieuw ingevoerde *Reglement op de burgerlijke regtsvordering* staat overigens geenen lijfsdwang toe dan alleen in de bijzondere gevallen bij de wet aangeduid, en dan nog wel niet anders dan krachtens een vonnis waarbij dezelve is uitgesproken.

De nieuwe wetgeving kent overigens geene voorzieningsmaatregelen tegen ontvlugting, dan alleenlijk de bepaling, voorkomende in Art. 776 van *het wetboek van koophandel* ten opzigte van in staat van faillissement verklaarden en in Art. 78 van *het Reglement op de strafvordering*, ten opzigte van beklaagden, tegen wie regtsingang met bevel van dagvaarding in persoon is verleend. Een gefailleerde kan namelijk op last des Regters, hetzij in een huis van gijzeling, hetzij in zijne eigene woning onder toezigt, in verzekerde bewaring worden gesteld. Aan eenen beklaagde, tegen wien regtsingang met bevel van dagvaarding in persoon is verleend, kan, op de vordering van den ambtenaar van het openbaar ministerie, eene reispas vorden geweigerd.

Alleen in het laatste geval is alzoo eene blootе aanschrijving der regterlijke magt voldoende, om de administratieve magt te ontheffen van de verpligting om aan hen die zes weken te voren het voornemen tot hun vertrek hebben aangekondigd, zonder nader onderzoek of hunne zaken al dan niet geregeld zijn, eene reispas uittereiken, terwijl onder de meesten der overige ontstandigheden die voor kunnen komen het administratief en het regterlijk gezag beiden aan de wet geene magt kunnen ontleenen om een ontijdig vertrek te beletten.

Dezer dagen werd ons omtrent diezelfde wetsbepalingen de opmerking gemaakt, dat reispassen om Nederlandsch Indie te verlaten ook werden afgegeven, zelfs wanneer er geene zes weken verstreken waren na de bevolene aankondiging in het officieele nieuwsblad, mits de vertrekkende borgtogt stelt voor alle schulden, die ten zijnen laste binnen de zes weken mogten opkomen.

Van zoodanige borgtogt wordt in de geheele Publicatie van 1818 met geen enkel woord gewag gemaakt.

Trouwens zal ieder die in staat is den aard en de gevolgen van de overeenkomst van borgtogt te beoordeelen met ons moeten instemmen dat, op de wijze zoo als die zoogenaamde borgtogten worden gesteld, dezelven noch voor de schuldeisschers van den vertrekkenden, noch voor het Gouvernement eenigen wezenlijken waarborg opleveren.

Borgtogt wordt niet voorondersteld maar moet uitdrukkelijk worden aangegaan; men kan dien niet verder uitstrekken dan de bepalingen, onder welke dezelve is aangegaan; dusdanig luiden de voorschriften van het Burgerlijk regt, door welke onderanderen deze soort van overeenkomst geregeld wordt, en hieruit volgt alzoo dat indien men wil dat eenige borgtogt voor den schuldeisscher van gevolg zal zijn, dezelve den naam moet bevatten van den schuldeisscher, mitsgaders de som, waarvoor men zich borg stelt, met andere woorden eene duidelijke en bepaalde om-

NOODZAKELYKHEID OM DE DINGEN UIT VERSCHILLENDE OOGPUNTEN TE BESCHOUWEN.

In de tijden van ridder-omdooling en bijgeloof, rigtte een der oude Britsche vorsten een standbeeld op, ter eere van de Godin der Overwinning. De plaats, waar hetzelve stond, was een punt, daartoe bijzonder geschikt; hetgeen thans, in onze eeuw der standbeelden, naar ons bescheiden gevoelen, bij de menigte, die er alom verrijzen, wel niet altijd in het oog zal kunnen worden gehouden. Het beeld der overwinning was geplaatst op een punt, alwaar zich juist vier verschillende groote wegen kruisten. De Godin hield in de regterhand eene speer, terwijl hare linkerhand op een schild rustte; de buitenzijde van dit schild was van goud, de keerzijde van silver. Op de eerste stond, in oud Engelsch, te lezen: „Aan de steeds goedgunstige godin;" op de andere: „Voor vier overwinningen, achtereenvolgens behaald op de Picten en andere bewoners der Noordelijke eilanden."

Het gebeurde eens, dat twee ridders, in volle wapenrusting, uit tegenovergestelde rigtingen, juist ten zelfden tijde, ter plaatse kwamen, waar zich genoemd standbeeld bevond. De wapenrusting van den eenen was zwart, en van den anderen wit. Uit dien hoofde stonden zij bekend onder den naam van den zwarten en den witten ridder, onder welke benamingen wij hen hier dan ook sprekende zullen doen optreden. — Zoodra hadden zij niet het beeld bereikt, of zij hielden stil om de inscriptie te lezen, en de voortreffelijkheid der kunst te bewonderen.

Na het, gedurende eenigen tijd, met de grootste oplettendheid te hebben beschouwd, zeide de zwarte ridder: „Dit gouden schild . . . . . . " — „Gouden schild!" riep de witte ridder, — die juist de tegenovergestelde zijde van het schild had gadegeslagen, — wat zeg je daar? Als mijn oogen nog goed zijn is het een zilveren." „Ik heb met je oogen niets te maken", hernam de zwarte ridder: „doch, als ik ooit in mijn leven een gouden schild heb gezien, dan „is het dit." — Ja," antwoordde de witte ridder, op spotachtigen toon: „inderdaad, het is zeer waarschijnlijk, dat men „op zulk eene plaats als deze een gouden schild zou hebben „te pronk gesteld. Ik zal mijn bril eens opzetten! Wat „mij betreft, het verwondert mij zelfs, dat een zilveren niet „reeds eene te groote verzoeking is voor de eerlijkheid van „sommigen, die hier passeren; evenwel blijkt het uit den „datum, dat het beeld hier al over de drie jaren heeft ge „staan!"

De zwarte ridder kon den spot niet verdragen, met welken hij bejegend werd, en het bloed begon hem te koken. De twist werd al heviger en heviger; de smaadredenen werden al bitterder en bitterder; eene uitdaging volgde weldra, en een tweegevecht werd onvermijdelijk. Daartoe werd op staanden voet besloten. Beiden reden ieder zoo verre terug, als noodig was, om tot de uitvoering van hun voornemen genoegzame ruimte te hebben. Daarna hunne rossen de sporen in de zijden drukkende, renden zij, van weêrszijden, met de grootste woede, onder den donderenden kreet: „Voor het gouden schild!" met dolzinnige vaart, op elkander in. Hevig was de schok, allerverschrikkelijkst het treffen. De zwaarden flikkerden als bliksemschichten door de lucht; slechts weinige oogenblikken, en beiden lagen, badende in hun bloed, op den grond uitgestrekt. Geen teeken van leven werd gegeven: de woede had hunne kracht verteerd, hun bewustzijn was van hen geweken.

Een goede Druid, welke langs dien weg reisde, was de eerste, die hen in dezen beklagenswaardigen toestand vond. De Druïden waren, in die tijden, geneesheeren en priesters tevens. Hij had juist een uitnemenden balsem bij zich, dien hij zelf had toebereid; want, hij was zeer doorkneed in de kennis van alle planten en gewassen, welke in de velden en de wouden groeiden. Hij wist het bloeden hunner worden te doen ophouden, en legde zijn balsem op dezelve, en bragt hen, op die wijze, als het ware, van den dood in het leven terug. Zoodra zij genoegzaam waren tot zich zelven gekomen en hun bewustzijn herkregen hadden, begon hij hen te ondervragen naar de oorzaak van hunnen twist, welke zulke treurige gevolgen had gehad. „Deze man, dus sprak de zwarte ridder, „durft beweren, dat het gindsche schild van zilver is.„ — „En hij zegt, „dus viel hem de witte ridder in de rede, „dat het een gouden is.„ En nu verhalen zij hem de zaak in al hare bijzonderheden.

„Ach, broeders! zeide de Druïd, met een diepe zucht, „ieder heeft gelijk, en ieder uwer heeft ongelijk. Hadt gij „u zelven den tijd gegund om de tegengestelde zijde van „het schild te bezien, in plaats van U slechts te bepalen „tot dien kant, welke zich het eerst aan uw gezigt vertoonde, al die drift en dit afschuwelijk bloedbad ware „voorkomen. Echter is er voor U uit dit voorval, en het „onheil, dat gij u daarmede hebt op den hals gehaald, „eene zeer nuttige leering te trekken. Veroorloof mij daar„om u te bezweren bij al onze goden, en bij de Godin „der Overwinning in het bijzonder, U voortaan nimmer „in eenigen twist te mengen, alvorens gij de dingen uit„verschillende oogpunten hebt beschouwd.

Vrij naar 't Engelsch.

schrijving der hoofdverbintenis, zonder welke geene overeenkomst van borgtogt denkbaar is.

Waartoe dienen, vragen wij, administrative bepalingen, indien zij den toets van het regt niet kunnen doorstaan, niet op het regt zelve gegrond zijn.

Dusdanige bepalingen zijn doelloos en behooren dus buiten werking gesteld te worden.

Na al hetgene wij bij eene vorige gelegenheid zoowel als thans hebben aangevoerd omtrent de thans nog vigerende wetsbepalingen ten opzigte van het verlaten dezer kolonie, gelooven wij met grond te mogen beweeren dat het sedert tien en een half jaar in deze kolonie ingevoerde burgerlijke regt de noodzakelijkheid heeft daargesteld om die wetsbepalingen in te trekken of te doen vervangen door anderen, welke meer in overeenstemming zijn met het wezenlijk goede doel, hetwelk door verouderde instellingen niet meer bereikt kan worden.

Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT.

van den 15den *December* 1858. N°. 100.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Eervol, uit zijne betrekking, de geauspendeerde civiele gezaghebber van Saleijer (Celebes) G. A. van Kesteren.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de onderwijzer bij de gouvernements lagere school te Pasoeroean, J. W. Bille van den Dungen.

GESTELD:

Wegens ziekte, in het genot van wachtgeld, de klerken bij het marine-departement M. van Zuuren en C. A. J. Loth.

BENOEMD:

Tot secretaris der weeskamer te Batavia, de hoofdkommies ter algemeene rekenkamer A. A. Cluwen.

Tot advocaat en procureur bij den raad van justitie te Samarang, mr. F. B. van Leeuwen.

IN DIENST GESTELD:

Bij 's lands burgerlijke openbare werken, de benoemde adspirant-ingenieur bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indie A. F. van Haastert, met bepaling dat hij werkzaam zal zijn onder de bevelen van den chef der 3de Waterstaats afdeeling en verblijf houden te Samarang.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de officier van gezondheid der tweede klasse C. E. Loebell.

Op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking de opziener over de smeden bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaija H. J. Reekers;

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den ridmeester bij het regiment O. I. kavallerie H. van Barneveld en aan den officier van gezondheid der eerste klasse F. W. F. Scholl.

ONTHEVEN:

Eervol, van de waarneming der betrekking van kommandant der tweede militaire afdeeling op Java, de kolonel der infanterie J. A. Waleson.

BELAST:

Met de waarneming van het kommandement der tweede militaire afdeeling op Java, de generaal-majoor E. C. C. Steinmetz, adjudant des Konings in buitengewone dienst, thans van verlof uit Nederland teruggekeerd.

GEPLAATST:

Bij de geneeskundige dienst op het eiland Onrust, de officier van gezondheid der tweede klasse G. J. Wienecke, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

BENOEMD:

Tot adjudant bij het 8ste bataillon infanterie, de eerste luitenant J. S. Roels, van het 9de bataillon.

IN ACTIVITEIT HERSTELD:

De tweede luitenant der infanterie A. J. de Willigen.

VERGUND:

Het dragen van de uniform van luitenant-kolonel van het leger bij den staf, aan den pangeran Ngabehi van Djokdjokarta.

(*Voor de armen.*) Aan de leden der Protestantsche Gemeente alhier wordt bekend gemaakt, dat, ingevolge de bepaling bij Gouvernements besluit van den 1sten Mei 1834 No. 4, DE GEWONE DRIEMAANDELIJKSCHE HUIS COLLECTE, ten voordeele van de armen dier Gemeente, zal gehouden worden als volgt:

Op Woensdag den 22sten December 1858.

Door den Heer GEELINGS.

De laan van Simpang en het Hospitaal, de Kepoetransche Dijk, Ketabang, Podjok en Genteng.

Door den Heer F. VRIESENDORP.

Chineesche Kamp, bezuiden de Groote Handelstraat, Kavallerie Kampement, Semoet, Oendaän en Penelèh.

Door den Heer J. B. SCHEEPE.

Chineesche Kamp, benoorden de Groote Handelstraat, Officiers Kampement, Kaliemaas, Oosterkade, Pegirian en het Marine Etablissement.

Door den Heer STEUP.

De oude Passeerbaan, Pedjagalan, de Heerenweg en weg Praban of de Simpangsche weg.

Op Donderdag den 23sten December 1858.

Door den BICKER.

Emden straat, Societeit of Bergstraat. Overvaartstraat, Regentstraat, Pecalongankade en Gatottanstraten.

Door den Heer FILZ.

De Kaliemaas, Westerkade, de Kindersteeg, Kebalen, Werfstraat tot aan de Boomstraat en 1e 2de en 3de Kaliesosok.

Op Vrijdag den 24sten December 1858.

Door den Heer DOIJER.

De weg van Kepoetran, Dinoijo, Koepang, Sawaän, Embongmalang en Boeboetan.

Door den Heer VOGELZANG.

Schoolstraat, Willemsplein, Willemskade, Boomdwarsstraat, oude Schoolstraat, Benaauwdesteeg, Roomsche Kerkstraat.

Door den Heer GAILLARD.

Krambangankade met dwarsstraten, Kepandjen, Komedieplein, Officiers Paviljoen, Heerenstraat en Boomstraat.

Door den Heer BAKE.

Nieuw Holland, Pesapen, Rustenburgerpad, Rozendoornlaan en Grisseesche weg.

Namens den Kerkenraad der Protestantsche Gemeente,
De oudste Diaken,
F. BOGAARDT.

SOERABAYA,
18 *December* 1858.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 21sten December 1858.

Voor de woning van den Hoofd-Ingenieur de Bruijn in de Gatottan.

Op Woensdag den 22sten December 1858.

Voor de toko van de heeren W. W. Cook & Co in de Chineesche kamp.

Op Donderdag den 23sten December 1858.

Voor de woning van den heer van Driessche in de Rozendoornlaan, en daarna bij den pachter der pandjeshuizen Tan Tongliep in de Chineesche kamp.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd,

J. A. Th. FRIEDLANDER

MET

H. L. J. LOTZ.

Eenige kennisgave.

SOERABAYA, 15 *December* 1858. (1308)

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER*, de geliefde echtgenoote van

JHR. C. J. BLOIJS VAN TRESLONG.

SOERABAYA,
13 *December* 1858. (1300)

STERFGEVALLEN.

Tot diepe droefheid van mij, mijne jeugdige vier kinderen en verdere familiebetrekkingen, overleed heden na kortstondig smartelijk lijden, drie maanden na aankomst van Java, mijne hartelijk geliefde ECHTGENOOTE, JESSIJ NUTTING, in den ouderdom van 34 jaren.

'sGRAVENHAGE, M. J. POOL.
den 18den December 1858.

Strekkende deze tevens tot kennisgave aan vrienden en bekenden. (1294)

VENDUTIE WEGENS VERTREK,

Op Dingsdag den 21sten December a. s.

Ten huize van den Hoofd-ingenieur H. DE BRUIJN, in de *Gatottan.*

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van WEL ONDERHOUDENE MEUBELEN, IJZEREN LEDIKANTEN, LAMPEN, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, EENE WELLUIDENDE PIANINO, een bijzonder gemakkelijke EUROPESCHE REISWAGEN, een VIS A VIS, een WAGEN met ééne bank, TUIGEN, TWEE SPANNEN GOEDGEDRESSEERDE OVERWALSCHE WAGEN PAARDEN, enz. (1252)

VENDUTIE

Op 22 *December* 1858.

in de pakhuizen van

W. W. COOK & C°.

in de Chinesche Kamp,

DOOR

GEBR. KOCKEN.

Van **Modewaren**, Engelsche **Zadels**, **Mailkoffers**, Campherhouten dito, **Wagenlantaarns**, Fournitures voor **Rijtuigen** en **Harnachementen**, 1 stel Eng. **Tuigen** voor 4 paarden, 1 **Kinderwagentje** met **Tuig**, Amerikaansche **Klokken**, loopende 8 dagen, **Gouden Horologien**, Engelsche **Tafellampen**, **tafelkleeden**, **Karpetten**, waaronder 1 van 21 bij 16 voet en 1 van 15 bij 14 voet, **Alkatieven**, **Voetebankjes**, **Kanapékussens**, **Schapenwollen Voetkleeden**, voor Rijtuigen, **Graslinnen**, **Glimmend Katoen**, **Batist**, **Heeren Necessaires**, **tafelmessen**, in stellen, **Hagel**, **IJzerdraad**, **Snoeimessen**, **Knoopen**, **Vingerglazen**, **Gendies**, **Portwijn**, **Madera**, Japansche **kaarsen**, Engelsche **Zeep**, **Lucifers**, verglaasde **keukengereedschappen** nieuw model, **Parapluies**, **Hangsloten**, **Borstrokken**, **Onderbroeken**, en hetgeen verder zal worden te voorschijn gebragt. (1283)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Donderdag 23 *December a. s.*

ten huize van den Heer

N. VAN DRIESSCHE.

Rozendoornlaan,

in het huis vroeger geoccupeerd door den Heer REEKERS,

DOOR

L. W. VAN DER ZWAAN & CO.

Van eenen netten en goed onderhouden inboedel bestaande uit, gepolitoerde **meubelen** als: **tafels**, **stoelen**, **banken**, **kasten** en **ledikanten**, verders **hang** en **staande lampen**, eenige **toko kasten** en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. (1286)

Op de vendutie bij den Heer N. VAN DRIESSCHE, zullen nog worden verkocht:

TWEE GOUDEN HOROLOGIEN,

waaronder bijzonder uitmunt EEN GOUDEN REPETITIE, spelende alle uren eigen beweging. (1302)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Vrijdag den 24sten December 1858.

Ten huize van den WelEd. Gestr. Heer kapitein VAN HEEMSKERCK, in het Officiers kampement,

Van eenen zeer netten en wel onderhouden INBOEDEL, bestaande in MAHONIJHOUTEN, GEPOLITOERDE en andere MEUBELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, TWEE, zoo goed als nieuwe PIANINO'S, ééne van DE RUIJTER en eene van BERDEN te Brussel; PAARDEN en RIJTUIGEN, en hetgene verder te voorschijn zal worden gebragt. (1314)

BEKENDMAKING.

De Resident van Rembang maakt bekend dat op den 27ste December aanstaande op de stapelplaats te *Karangtenga*, distrikt *Ngawa*, afdeeling en Regentschap *Blora*, zullen worden verkocht P. M. 3000 STUKS DJATIE BALKEN, waarvan de voorwaarden van verkoop breeder vermeld zijn in de *Java Courant* van den 15den December 1858.

REMBANG, *den* 17 *December* 1858.
De Resident Super-Intendent van het Vendu-departement,
VAN LAWICK VAN PABST.
(1322)

VENDUTIE WEGENS VERTREK,

Op Dingsdag den 28sten December a. s.

Ten huize van den WelEdelGestr. Heer P. J. DUMOULIN.

DOOR

E. FUHRI & CO.

Van Mahonij- Sono-kembang- Ambonhouten en andere *Meubelen*, als *Tafels*, *Stoelen*, *Kasten*, *Banken*, *Wip-* en *Luijaardstoelen*, *Knapen*, *Consoles*, *Bufet* en *Etenstafels*, van 24 personen eene *Voltaire Kroon-Hang-* staande en *Muurlampen*, *Toiletspiegels*, houten en ijzeren *Ledikanten*, *Spiegels*, *Schilderijen Klokken* en *Pendules*, Porceleinen en andere *Etagere voorwerpen*, eene welluidende *Pianino*, voor dit klimaat vervaardigd, eene *Piano*, eene welluidende *Viool*, *Vloerkleeden* en *Alcatieven*, Porceleinen *Eetserviesen* voor 12 en 24 personen, *Theeservies*, *Glas* en *Kristalwerk*, *Geweren*, en een paar prachtige *Pistolen* in doos, eene partij *Zilverwerk* enz., enz.

Voorts eene elegante *Victoria Vis à Vis*, een *Palankijn*, een span *Bruine Sandelhout* en een span *Isabellen Makassaarsche wagen paarden een over walsch rijpaard*, *Engelsche Wagentuigen*, met pleet; eene groote collectie *Bloemen* in potten en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. (1188)

VENDUTIE.

Op de vendutie van den 29sten December a. s.

Bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, zal nog worden verkocht: 2 *mooije gouden Braceletten* met *Juwelen*, *gouden Oorringen* met *Juwelen* en *Brillanten*, *dito Ringen*, 2 *Gouden savonet Cijlinder Horologien*, met Arabische Cijfers, *Engelsche scharen*, *Scheermessen* en *Pennemessen*, *Shawls*, *Naalden*, *Garen*, *Schilderijen*, *best Engelsch crêpé kruid*, *IJzeren Trommels*, *Knoopen*, *Neige*, *zwarte en witte Tule*, *St. Nicolaasgebak* en *Banket*, *Roode Wijn*, *Genever*, *Eau de Cologne*, *Boter*, *Bruine suiker* in kleine Krandjangs, enz. (1317)

VENDUTIE TE GRISSEE.

Op den 29sten December 1858.

Van **twee erven**, met daarop staande **steenen met pannen gedekte huizen**, gelegen in de stad, en toebehoorende aan DE ERVEN C. ROSEMEIER. (1298)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Woensdag den 29sten December a. s.

Zal in het vendu locaal van D. D. VAN BOECKHOLTZ voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:

De Nederlandsche bark **ADOLF VAN NASSAU**, Kapt. J. MEESTER, groot 411 gemeten tonnen, zoo als dezelve alhier ter reede is liggende, met deszelfs MASTEN, STENGEN, RAAS; STAAND WAND, EEN STEL ZEILEN met daarbij behoorend LOOPEND WAND, EEN GROOT ANKER met 120 vademen ketting, EEN KLEIN Do. met 90 vademen ketting en EEN KOMPAS, en daarna de verdere INVENTARIS, welke 2 dagen voor den verkoop te zien zal zijn.

Nadere informatien bij

De Agenten,

(1316) SCHIMMELPENNINCK & CO.

VENDUTIE.

Op Donderdag den 30sten December a. s.

Bij ADAM & Co, in de stad, van 1 **soliede reiswagen**, **Paardentuig**, **tafelserviesen**, **aangemaakte** en **drooge verwen**, **Roode tafelwijn** in kisten van 4 douzijn, **Champagne wijn**, **Cognac**, **Provisien**, **Zwartsel** in vaten, **Kramerijen**, **ruwe drills**, **Groene shirting**, **Geele chits**, **Wagen-passement**, **Zeilgaren**, **IJzeren kar**, **Brandkast**, **Kantoor-meubels**, **Stellingen**, en hetgeen verder zal worden ten voorschijn gebragt. (1306)

SOERABAYA, 17 *December* 1858.

VENDUTIE.

In plaats van *Donderdag den 30sten December*, zal op *Vrijdag den 31sten December* 1858, ten 12 uur 's middags, ter plaatse aan de *Kaliemaas*, door de ondergeteekenden op publieke vendutie worden verkocht, het hun in eigendom toebehoorend ERF, en de daarop staande STEENEN met PANNEN GEDEKTE PAKHUIZEN, GEBOUWEN en LOODSEN, te weten.

1 Pakhuis lang 144 Eng. voeten, breed 30 Eng. voet.
1 „ „ „ „ „ „ „ „
1 „ „ „ „ „ „ „ „
1 „ platdak lang 135 Eng. voeten, breed 65 Eng. voeten.
1 Pakhuismeesterswoning lang 70 Eng. voeten, breed 50 Eng. voeten.

met de daaraan belendende loodsen, alles gelegen aan de Westzijde van de *Kaliemaas* alhier.

SOERABAYA, ADAM & CO.
16 *December* 1858. (1307)

VENDUTIE.

Op Vrijdag den 31sten December

Zullen aan de FABRIEK VOOR DE MARINE EN HET STOOMWEZEN openbaar worden verkocht, de aldaar te bezigtigen overtollige en onbruikbare MATERIALEN, GEREEDSCHAPPEN enz. van den inventaris, waaronder OUD YZER, ROOD BLADKOPER en VIJLEN.

De Direkteur der Fabriek,

(1274) D. L. WOLFSON.

De ondergeteekenden zullen in den loop dezer maand op Vendutie verkoopen:

ZES AANDEELEN, IEDER GROOT *f* 2500.— in de commanditaire vennootschap, ter exploitatie van Stoomvaart in den Nederlandsch-Indischen archipel, onder de Directie van den Heer W. CORES DE VRIES. Zijnde inmiddels ook uit de hand te koop.

(1293) ABEELEN, DENNISON & CO.

AANBESTEDING.

Op Zaturdag den 8sten Januarij, 1859 des voormiddags ten 9 ure, zal, ten kantore van den Hoofd-ingenieur, chef der 4e waterstaats afdeeling in het openbaar worden uitbesteed den overvoer van zes honderd duizend stuks metselsteenen van Soerabaya naar Banda.

De voorwaarden liggen ter lezing ten kantore voornoemd.

De Hoofd-Ingenieur, Chef der 4e Waterstaatsafdeeling.
Bij verhindering.
De Ingenieur 2e klasse bij s'lands Burgerlijke openbare werken,

SOERABAYA, 16 *Dec.* 1859. (1319) H. A. VAN ROSSEM.

VERTREK VAN SCHEPEN.

VOOR PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden het daarvoor speciaal ingerigt Klipper barkschip

SENIOR,

KAPITEIN K. L. SWART,

zullende vermoedelijk met primo Januarij van hier vertrekken.

Voor nadere informatien gelieve men zich te vervoegen bij den gezagvoerder in het *Marine-hotel*, of bij

De Agenten,

(1324) B. J. VAN ECK & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND,

Wordt aangeboden met het wel bekend, doelmatig voor passagiers ingerigte fregatschip

NIEUW HOLLAND.

KAPT. L. TUK.

Om in het laatste dezer maand van hier te vertrekken. Adres bij

De Agenten,

(1301) B. KOPERSMIT & CO.

NAAR NEDERLAND

Wordt passage aangeboden met het snelzeilend Nederlandsch schip

ELISABETH,

KAPITEIN VEENSTRA.

Deze bodem bijzonder goed ingerigt zijnde voor den overvoer van passagiers, kan als eene gunstige gelegenheid worden aanbevolen.

Het vertrek van hier zal tegen *Ultimo December* plaats hebben.

Voor nadere informatien vervoege men zich bij

De Agenten,

(1297) FRASER EATON & CO.

VOOR PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden het daarvoor speciaal nieuw ingerigte Fregatschip

KAREL en HENRICUS,

Kapt. A. VAN DER GEER,

zullende vermoedelijk in den loop van *Januarij* van PASOEROEAN vertrekken.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij den Gezagvoerder in het MARINE HÔTEL of bij

De Agenten,

(1323) B. J. VAN ECK & CO.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen Mevrouw de weduwe A. C. DICKELMAN geboren *Kraijenhoff* worden verzocht binnen drie maanden aangifte of betaling te doen aan

PASOEROEAN, *De testamentaire Executeuren,*
den 15 *December* 1858. Wm. MAJOR.
(1303) G. H. ARENDSEN HEIN.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen de echtgenoote van THE BOENKE, worden verzocht om, *binnen drie maanden*, opgave of betaling te doen aan

SOERABAYA, THE BOENKE.
den 20*sten December* 1858. (1315)

TE HUUR PRIMO 1859.

HET HUIS, gelegen in de *Kazernestraat*, thans bewoond door kapitein DE ROCHEMONT; bevraagbaar bij

(1299) WEDUWE LEIDELMEIJER

TE HUUR

Te aanvaarden met 1 Januarij 1859, HET HUIS, laatst bewoond door den Overste DE BRAAUW, bij de Hoofdwacht, te bevragen bij

(1320) **F. J. H. BAIJER.**

TE HUUR

EEN GROOT HUIS met **verscheiden Kamers** en **Groot Erf**, **Paardenstal** voor 4 paarden en eene **Loots.**

Te bevragen bij

(1296) VAN DRIESSCHE.

BOEKHANDEL van E. FUHRI & CO., SOERABAYA.

Uitgave van G. KOLFF & CO., Batavia.

PLAATWERK

GETITELD;

BATAVIAASCH ALBUM,

VERZAMELING VAN EEN TIENTAL DER MEEST BELANGRIJKE

GEZIGTEN VAN DE HOOFDSTAD VAN NEDERL.-INDIË,

GETEEKEND DOOR DEN HEER

C. T. DEELEMAN,

Civiel Ingenieur.

Het Album bestaat uit de navolgende Gezigten:

DE LANDINGSPLAATS: HET JAAGPAD.
DE KASTEELPOORT VAN BATAVIA, MET HET STADHUIS.
HET CHINESCHE KAMP EN PINTO-KETJIL.
RIJSWIJK EN MOLENVLIET.
HET KERKHOF TE TANA-ABANG.
HET MONUMENT VAN DEN GENERAAL MICHIELS EN HET WATERLOO-PLEIN.
DE GENERAALS-WONING TE WELTEVREDEN.
HET POST-ETABLISSEMENT TE WELTEVREDEN.
GOENONG-SAHARIE MET DEN WEG NAAR JACATRA.
DE MILITAIRE SCHOOL TE MEESTER-CORNELIS.

Als proeve van bewerking ligt de Plaat

RIJSWIJK en MOLENVLIET,

bij alle Boekhandelaars op de hoofdplaatsen van Java en op de Residentie-Bureaux van geheel Indië ter bezigtiging.

Het *Album* wordt compleet afgeleverd in eenen fraai gelithographieërden omslag tegen de prijs van

***f* 12.—**

FRANCO PER POST DOOR DEN GEHEELEN ARCHIPEL.

Het *Album* wordt door ons *uitsluitend in Indië* in den handel gebragt, doch zal voor Heeren Inteekenaren alhier, ook in Nederland worden verkrijgbaar gesteld.

G. KOLFF & CO.

BATAVIA, *November* 1858.

Inteekeningen op bovengenoemd plaatwerk worden *zonder prijsverhooging* door ons aangenomen zullende eerst na de toezending over het bedrag worden beschikt.

(1311) **E. FUHRI & CO.**

SOERABAYA, den 20sten December 1858.

Wij vernemen dat Njoman Gompol, hoofd der opstandelingen te Balie Boleling gevat is en zich reeds aan boord bevindt van Z. M. stoomschip *Ardjoeno*, ten einde naar Batavia te worden overgebragt.

Het grootste gedeelte van het naar Boleleng vertrokkene 13de bataillon infanterie wordt hier heden of morgen terug verwacht, zijnde de tranportschepen gisteren, op de hoogte van Passoeroean, zeilende gezien.

De op den 15 den dezer te Batavia gehouden Suikerveilingen zijn afgeloopen als volgt:

Samarang.

4500 pic.	No. 18.	à ƒ 17⅞ .—	per pic. voor No. 16	
11000 „	„	„ 18 .—	„	
3500 „	No. 12.	„ 18⅛ .—	„	
500 „	„ 18.	„ 18⅞ .—	„	
500 „	„ „	„ 19 .—	„	
20000 picols.				

Soerabaya.

8000 pic.	No. 18.	à ƒ 18 .—	per pic. voor No. 16.
10500 „	„	„ 18⅛ .—	„
4500 „	„	„ 18¼ .—	„
5500 „	„	„ 18⅜ .—	„
4500 „	„	„ 18½ .—	„
3500 „	„	„ 18⅝ .—	„
3500 „	„	„ 18¾ .—	„
40000 picols.			

PALEMBANG. Berigten, loopende tot 26 November. behelzen, dat de stand van zaken in de Lematang Oeloe onveranderd was gebleven. Het getal der muitelingen te Djattä zou echter niet meer bedragen dan 500 à 600 man.

Uit de aan de oproerige streken grenzende marga's Moelak Oeloe en Moelak Ilier waren de hoofden naar Lahat afgekomen met het berigt, dat aldaar eene gewenschte rnst heerscht.

Ook omtrent de overige divisien zijn de berigten gunstig.

Eene kolonne, sterk 5 officieren en 90 manschappen, is den 27sten November uit het garnizoen Palembang naar Lahat vertrokken, om met de uit de Rawa's verwachte kolonne, onder bevel van den kapitein Hormann, aan de operatien deel te nemen.

Omtrent den stand van zaken in Djambi zijn gunstige berigten ontvangen.

De goede gezindheid der bevolking verbeterde voortdurend. Vele Djambinezen, gevolgd door hunne vrouwen en kinderen, keerden, sedert het vertrek der oorlogschepen en van een gedeelte der expeditie, naar de heofdplaats terug.

De nieuw opgetreden sultan zou zich voor korten tijd naar de binnenlanden begeven, om zijn gezin af te halen. Z. H. wendt alle pogingen aan, om de zaken op een goeden voet te brengen. (*Jav. Cour.*)

ENGELAND.

Dezer dagen heeft sir James Brooke de stad Liverpool bezocht en bij een gastmaal, waartoe hij door den mayor uitgenoodigd was, het navolgende gezegd omtrent de door hem gestichte kolonie: „Sarawak kan niet op zich zelf bestaan. Om de noodige hechtheid te verkrijgen heeft deze volkplanting de ondersteuning noodig van een of anderen magtigen staat in Europa. Ik verlang in de eerste plaats dat Engeland het protectoraat over Sarawak op zich neme, en vervolgens dat het de som, die ik er aan besteed heb om Sarawak tot zijn tegenwoordigen bloei op te voeren, in geconsolideerde rente verandere. Deze voorslag is niet meer dan billijk; want dewijl de zaak tot Engelands voordeel strekt, moet dit land het niet aanvaarden te mijnen koste, en indien het eene rijke provincie verkrijgt, moet het mij niet betalen door mij van mijn erfgoed te berooven. Het is niet alleen billijk, maar ook noodzakelijk. Het zal om zoo te zeggen een blijk van goedkeuring zijn, door de natie aan de volharding gegeven, en ik zal dan tevens de middelen hebben om Sarawak in staat te stellen diensten te bewijzen na den laatsten Chineschen opstand, die voornamelijk ontstaan is door de betrekkingen van de kolonie met Engeland."

Na een aardrijkskundig overzigt van de door hem gestichte kolonie gegeven te hebben, waarin aangetoond werd welke voordeelen de engelsche handel daar verwerven konde, heeft sir James gezegd dat de engelsche natie het gewigt van den Oosterschen archipel reeds lang had ingezien; dat de afstand van het eiland Java en van andere even rijke onderhoorigheden betreurd werd als een zinnelooze en noodlottige daad. Dewijl men ze niet naar waarde heeft weten te schatten, is de engelsche kroon daardoor van een kostbare parel beroofd geworden.

„Laat toch," zoo zeide Brooke, „een dergelijke dwaling niet op nieuw begaan worden op de noordwestkust van Borneo. Behoudt die bezitting als een schakel in de keten, welke de engelsche bezittingen in Australië en in Indië met het chinesche rijk vereenigt. Zoowel voor den handel als uit het oogpunt van verdediging is Sarawak een punt, van waar men de chinesche kusten kan beheerschen. Men vindt er een vruchtbaren grond; de voortbrengselen van de keerkringsgewesten, de wouden met kostbare boomsoorten en kolenmijnen zijn geëvenredigd aan de uitgebreidheid van onzen handel en van onze stoomvaart.

„De engelsche staatslieden en handelaren zullen wèl doen, wanneer zij de toekomstige behoeften van de natie in het oog houden. Met China is er een verdrag tot stand gekomen; dit uitgestrekte en vermolmde rijk ligt open voor den engelschen handel en de europesche diplomatie. Men behoeft niet zeer schrander te zijn om te voorspellen dat de natie, wier grondgebied aan de Chinesche zee grenst, en wier hulpmiddelen het digst bij de hand en het meeste waard zijn, er een overwegenden invloed zal verkrijgen, ja, wat meer zegt, dat zij uit een politiek oogpunt China zal beheerschen; bij gebrek aan voorzorgen zal de engelsche handel zich misschien belemmerd gevoelen en te worstelen hebben tegen veel grooter hinderpalen dan zich tot nog toe voor ons opgedaan hebben.

„Ik kan niet gelooven dat de regering doof zal blijven voor de eischen van de nationale grootheid en van de uitbreiding des koophandels. De rijpende oogst van den handel moet worden bewaakt en zorgvuldig ingezameld. Een europesche politiek zal zich in het Oosten moeten ontwikkelen, en de noordwestkust van Borneo is een zeer gewigtige positie Laat die dan niet varen.”

De *Globe*, die dit berigt medebeelt, voegt er bij, dat sir Brooke herhaaldelijk werd toegejuicht, en dat hij zijn toehoorders heeft opgewekt om het gouvernement te verzoeken de politiek te volgen, die op Engelands eer en voordeel zou uitloopen, en die tevens een weldaad zou mogen heeten voor de bewoners van Borneo's noordwestkust.

— Het standbeeld van Sir Isaac Newton, dat te Grantham werd opgerigt, werd op den 21sten September met groote pracht en plegtigheid onthuld. — Het is algemeen bekend dat Newton niet te Grantham, maar in het nabijgelegen gehucht Woolthorpe werd geboren, op kersdag 1642. Behalve de nabijheid zijner geboorteplaats zijn er echter nog vele andere punten die des grooten sterrekundigen nagedachtenis aan Grantham verbinden. — Te Grantham is de school waar hij zijne eerste opleiding van den Heer Henrij Hokes ontving; te Grantham is het huis, waar de jeugdige Newton waterunrwerken en windmolens maakte en dat toen bewoond werd door den Apothecar Clarke, aan wiens nicht hij het hof maakte.

De plegtigheid der onthulling werd door eene groote menigte bijgewoond, die daartoe van alle zijden was te zamengevloeid. — Lord Brougham nam het voorzitterschap waar en zat op eens stoel die naar men wil eens den eigendom van Sir Newton zelf was. — Toen allen hadden plaats genomen gaf de president een teeken en onder luide toejuichingen viel het doek, dat het standbeeld bedekt hield. Nu stond Lord Brougham op en sprak. Hij verklaarde Newton het grootste genie dat ooit door de Voorzienigheid aan de wereldbewoners was gegeven, om hen te onderrigten aangaande den aard van het Heelâl en de wetten waarnaar alles geregeerd wordt. Hoog echter als Newton's geest was opgeklommen, was het van belang om na te gaan hoe hij die duizelende hoogte in de wetenschap had bereikt. Hierop liet nu de spreker een kort overzigt volgen over de voornaamste ontdekkingen die in de reeks der eeuwen de kennis des menschdoms hebben verrijkt, en bewees hij tevens dat geene derzelve het uitsluitend werk van den eindelijken ontdekker was geweest, doch dat allen de vrucht waren geworden van eene schrede voor schrede toenaderende reeks van kleinere ontdekkingen, die zich eindelijk in het vinden eener groote waarheid oplosten. — Zoo had ook Newton zijne wegbereiders gehad. Doch Newton had dáárdoor boven andere ontdekkers uitgemunt, dat hij veel grootere kloven tusschen het bekende en onbekende had overschreden dan eenig ander, en is het dus aan geenen twijfel onderhevig of Newton stond aan het hoofd van allen, die de grenzen der menschelijke wetenschap hadden uitgebreid.

De Bisschop van Lincoln merkte op dat deze laatste phrase de kern der geheele redevoering was, en waardig was, hem die het gezegd had en hem van wien het gezegd werd.

Na afloop der plegtigheid was er een déjeuné van 400 couverts.

— In eene vergadering van het Britsch en Vreemden Bijbelgenootschap te Kingsbridge zijn de crinolines en hoeden der vromen aandacht niet ontgaan. — De eerwaarde H. Marriott zeide dat het hem zeer leed deed zich genoodzaakt te zien om van de belagchelijke modes van den tegenwoordigen tijd te spreken, en wel voornamelijk voor zoo verre zulks de dames betrof. Al hun tijd en geestvermogens werden verspild aan de zorg ter versiering van hun broos ligchaam, dat weldra niets dan een lijkkleed zou noodig hebben. Hij beklaagde zich over de verregaande dwaasheid der Engelsche vrouwen in het naäpen van de kleedij der Fransche keizerin. — Van de hoeden sprekende haalde hij aan dat de Schrift zeide, dat het hair der vrouwen was gegeven tot een sieraad doch dat het hoofd moest bedekt zijn. — Volgens de tegenwoordige mode echter schenen zij dat geheel te hebben vergeten want zij droegen geen hoofddeksel meer. Hij hoopte dat zijne wenken ten dezer mogten worden aangenomen en opgevolgd. — Als zij slechts konden hooren wat de heeren achter hunnen rug over die nieuwe modes zeiden zouden zij zich daarmede niet afgeven.

Deze zeer onbescheidene aanmerkingen schenen de dames weinig aangenaam te zijn, doch van sommige heeren hoorde men eene flaauwe goedkeuring.

De eerwaarde S. Lampen nam echter het woord en zeide dat hij niet ongaarne eene goed gekleedde vrouw zag, en dat hij niet met den eerwaarden Marriott kon instemmen, dat de dames al hunne geestvermogens op hunne kleeding verspilden, dewijl zij altijd de eersten en de ijverigsten waren als het er op aankwam om goed te doen. — Waren zij niet altijd bereid met hunne onwaardeerbare hulp en medewerking dan zoude het Bijbelgenootschap en andere goede instellingen spoedig ontbonden zijn. — Het slot was dat de eerwaarde H. Marriott weinig eer behaalde met zijne bemoeizucht.

FRANKRIJK.

In den Parijschen *Moniteur* leest men, dat er te Tunis een merkwaardig feit heeft plaats gevonden. Het opperhoofd van dezen bloeijenden staat heeft namelijk de stad Tunis een gemeenteraad geschonken, die verscheiden malen 's jaars zal bijeenkomen en die uitspraak zal doen in alle zaken, het bestuur en de welvaart van de stad betreffende. Dit is de eerste instelling van dezen aard in het Oosten, en geeft goede verwachting van de toekomst van het regentschap van Tuis.

— Volgens het *Journal de la Cour* heeft Dr. C. te Parijs een zeer belangwekkend boek van Munchen ontvangen. Het boek is het werk van den Prins Karl D. . . , die door zijnen vader gedwongen was geworden zich in een klooster te begeven, ten einde daardoor de geheele vaderlijke nalatenschap aan den oudsten zoon mogt komen. Prins Karl leefde in het klooster geheel op zich zelven en mengde zich zeer weinig onder de andere monniken. Bijna nooit verliet hij zijne cel, en was altijd in de studie verdiept, doch niemand wist was hij studeerde. — Dat is echter na zijnen dood uitgekomen, want zijne geheele nalatenschap bestond uit eene volledige theorie voor de leer der kansrekening, waaraan hij den titel had gegeven van *de verwantschap der getallen*, en waarin hij bewijst dat getallen even als de dieren en planten hunne sijmpathien hebben. De bankiers en croupiers van de Duitsche speelbanken hebben op de annonce van dat boek eenen schrik gekregen over die ongehoorde monnikenstreek.

BELGIE.

De Russische gravin D. . . . R. . . . ging met den Russischen majoor, K. . . . . een vertrouwelijk reisje maken en kwam per stoomboot van Londen te Ostende aan. De beambten der Douane onderzochten de bagage der passagiers; koffers, doozen, reiszakken, trommels, alles werd geöpend, doorsnuffeld, weder ingepakt en gesloten, zonder dat men iets vond, en reeds meenden de reizigers zich door de straten der stad te kunnen gaan verspreiden om een gastvrij dak optezoeken, toen een van de Douaniers de zeer indiscrete opmerking maakte dat de crinoline van de gravin te groot van omvang was om het onderzoek voor gesloten te kunnen houden. Weinige minuten later stond de Russische majoor naast eene hoop modewaren, het product der crinoline, en zwoer bij hoog en laag dat het een deel was van zijne huwelijksgift aan Mevrouw de Gravin, en het dus tot hare bagage behoorde. De Douane echter zong, *Ce n'est pas ta dôt, ma belle comtesse*, en de Russische adel werd met de modewinkel in voorloopige bewaring gehouden.

DUITSCHLAND.

Op den 15den September van dit jaar vierde Alexander von Humboldt den negentigsten verjaardag zijner geboorte te Berlijn, de stad waar hij het levenslicht het eerst aanschouwde, en waar, naar 't schijnt, ook eens zijn graf zal zijn. — Nooit nog ontving een overwinnaar zoo vele gelukwenschingen en van zulke groote afstanden als die welke op den 15den September het welbekende huis in de Oranienburgstrasse overstroomden. — Nooit ook ontving iemand zulke geschenken als den ouden, hooggeëerden natuurkenner te beurt vielen. — Vroeger reeds stond Elisha Kend Kane hem die enorme Gletscherbrug af, die Groenlands uiterste landpunt verbindt aan het eiland in de Yszee, waar eene warmte heerscht die men op die breedte niet zou zoeken; en die Gletscherbrug draagt voor altijd den naam van de Humboldt's-brug. — Thans heeft Semenow, de Rus, hem den hoogsten bergtop van den geheimzinnigen Thian Shan keten in midden Azie, geschonken, en op de plek zelve, dáár waar het donderend geraas van de wateren der Isajkul als een verwijderd gebrom uit de diepte wordt vernomen, daar griffelde Semenow's hand des veréerden von Humboldts naam in de harde rots, en doopte alzoo die, toen voor het eerst beklommen, bergtop met den naam van *von Humboldt's piek*.

Maar hij die leefde om nuttig te zijn en op zijnen negentigjarigen ouderdom nog even helder van hoofd is als toen hij zijnen *Cosmos* begon, ontvangt niet slechts eerbewijzen. — Hij vraagt geen werkelooze rust noch wijkt hij op zijnen hoogen ouderdom een haarbreed van het door hem bewandelde pad, zoo als enkele gunstelingen die het vergund werd een blik te slaan in het nog niet geheel voor de pers gereed zijnde deel van den *Cosmos* met geestdrift getuigen. — In den loop van het volgende jaar mag de wereld die nieuwe gift van den grijzen Humboldt verwachten.

NEDERLAND EN ZIJNE REGTEN IN INDIE.

„Gedurende een lang tijdvak was het de standvastige „staatkunde van dit land en de gewoonte der voorgangers „des Konings geweest, de innigste betrekking met het „Nederlandsche Volk te onderhouden, eene betrekking welke „altijd bij uitstek gunstig is beschouwd voor de veiligheid „der beide Staten, als uitmakende den besten steun voor „de vrijheden van Europa en als zijnde niet alleen nu nog „in overeenstemming met de wederkeerige belangen van „de beide landen, maar onvermijdelijk noodzakelijk voor „hunnen gemeenschappelijken bloei.”

Dit waren de woorden, die Lord Aberdeen in 1832 in het volle Parlement uitsprak, woorden in overeenkomst met de ware belangen der beide landen, met de geschiedenis en met den geest van het verdrag van 1824. Woorden, die nog dezer dagen hunnen wedergalm vonden in die, in den boezem van Neêrlands Vertegenwoordiging gesproken, door den Heer Elout van Soeterwoude, toen hij zeide;

„*Ik ben opgevoed in het beginsel, dat Engeland is de natuurlijke bondgenoot van Nederland, en dat met Engeland op een vriendschappelijken voet te zijn, voorzeker tot de meest wenschelijke zaken voor Nederland behoort. Dat beginsel heeft voorgezeten bij alles, wat de onderhandelingen van 1820 en 1824 heeft voorbereid, geleid en is opgevolgd.*”

Het is diep van die woorden doordrongen, en van het besef, dat het verdrag van 1824 een einde moest stellen aan onaangenaamheden en geschillen, welke maar al te lang geduurd hadden, dat wij op nieuw eenige herinneringen en beschouwingen willen in het midden brengen, ter toelichting van dat verdrag, voor zoo veel de in den *Times* opgeworpen punten betreft: handel en nederzetting en ter wederlegging van de aanvallen tegen Nederland, waarop wij reeds kortelijk hebben gewezen.

Wij zullen, bij de beantwoording van de misplaatste uitvallen van het Engelsche blad, zijne hatelijkheid niet navolgen. Er was vóór eenige jaren een oogenblik, waarop hetzelfde blad verkondigde, dat Groot-Brittannie die hoogte had bereikt, dat het geheel en al bondgenooten kon ontberen, en hoe spoedig daarna werd het gelogenstraft; en ofschoon Nederland, volgens den *Times* een zoo min beteekenend „staatje” is, dat het meent tegenwoordig daarop geheel uit de hoogte te kunnen nederzien, zoo zal het gemakkelijk zijn, zonder in ijdele grootspraak te vervallen, het blad door een paar geschiedkundige herinneringen en de handelscijfers te overtuigen, dat die Engelsche staatslieden, die het gewigt van Nederland anders begrijpen, en die zich niet geregtigd achten, tot eene onedelmoedige staatkunde zoo als de *Times* predikt, meer handelen zoo als de waarheid en de wederzijdsche regten en belangen medebrengen.

Het is onzes bedunkens zoowel het belang van Nederland, om de goede verstandhouding en vriendschap met Engeland aan te kweeken, als het voor laatstgemeld rijk van belang is een ouden, beproefden bondgenoot, klein of groot, te behouden en zich dien niet te vervreemden. Was dit altijd het geval, hoeveel te meer in een tijd, die niet zonder regt mag bogen op het aannemen van grondregelen in het volkenregt, meer zamenstemmende met verlichting, beschaving en menschelijkheid.

Eenige herinneringen, in algemeene trekken, mogen vooorafgaan; zij strekken ten bewijze hoe weinig de *Times* geroepen is laag neder te zien op Nederland.

Wat de vestiging van dezen staat betreft, wat bovenmenschelijke poging het was tegen het naar de wereldmonarchy strevende Spanje der 16de eeuw te worstelen; wat de vereende Zeven Gewesten door lange jaren strijds en onbezweken wakkerheid voldongen hebben voor de vrijheid van Europa, wat breeden grondslag zij hebben gelegd voor menschelijkheid en beschaving, de *Times* kan het lezen in de Gedenkschriften van een Britsch staatsman, William Temple, in het werk, in onze dagen met zooveel gretigheid in Amerika, gelijk in Engeland, ontvangen, in Motly's geschiedverhaal der opkomst van de Nederlandsche Republiek.

De geschiedenis van Neêrlands vestiging in Oost Indie ligt open. De O. I. Compagnie, vrucht der geestkracht van eenige Hollandsche kooplieden en zeevaarders, bestond het den Spanjaarden en Portugezen den uitsluitenden handel van Azie te betwisten; het was een heldhaftig en roemrijk pogen, dat eene nog geringe natie, op het oogenblik dat zij hare zelfstandigheid door ongeloofelijke opofferingen moest verwinnen ondernam, een handel in het Oosten te veroveren op eene mogendheid, destijds de geduchtste van de gansche wereld, en niet alleen dat die natie haar doel bereikte, maar zij vermeesterde zelfs een groot gedeelte der bezittingen van hare vreeselijke vijanden. Vergeefs poogden deze laatsten de inwoners tegen de krachtige zonen van het Noorden op te zetten; met moed en beleid wisten de Nederlanders zich den weg te banen naar de Indien; zich eerst in de Molukken, daarna op Java, dien vasten voet te verzekeren die de grondslag is geweest van hunne magt, invloed en handel in de Oostersche zeeën in hare meest uitgebreide beteekenis; en die Neêrlands vlag heeft doen wapperen in de Indische en Chinesche gelijk in de Australische en Zuidzeeën, waar nog de landen Nederlandsche namen dragen. Dat deed dat zoogenaamde kleine Holland; alzoo ontstond, zoo als een Nederlandsch staatsman, de graaf van Hogendorp, opmerkt, „een Nederlandsch rijk „op de bouwvallen van het Portugesche; het strekte zich even zoo uit „over alle kusten en eilanden; het verschilde alleen daarin dat de hoofdzetel van magt en handel werd gevestigd in den Archipel van Indie, op het eiland Java, in de stad Batavia.

Ofschoon men zich niet tot onbepaalden lofredenaar over die oude Compagnie behoeft op te werpen, en zij, gelijk iedere andere instelling van dien aard, ingerigt naar de begrippen van dien tijd, hare bekrompene zijde had, zoo is het een onwedersprekelijk feit, dat hare vestiging en uitbreiding in Indie eene weldaad was, bij de knevelarijen en het geweld, dat de eerste Europesche souvereinen ook in die oorden hadden gepleegd.

Van de eerste tijden der grondvesting van de Compagnie deden zich echter groote moeijelijkheden op, welke haar door de mededinging van eene andere handeldrijvende natie, de Engelsche, werden berokkend. Te midden van die eerste sporen van naijver, had de heldhaftige Koen het merkwaardig bevel aan zijne onderhebbende gezagvoerders gegeven, dat mogten deze voor de overmagt der inboorlingen moeten zwichten, zij de versterkte punten niet anders dan aan de Engelschen zouden mogen overgeven; een schoon bewijs voorwaar, dat ondanks den naijver en de mededinging welke de twee volken verdeeld hielden, de Nederlandsche opperbevelhebber de zaak der beschaving en der menschelijkheid onder die heel of half barbaarsche bevolkingen wilde doen zegevieren. Het was de heldenmoed van van den Broeke, van Koen en zoo vele anderen die Neerlands magt in de Indien stichtte en wist uit te breiden. Dit prikkelde den naijver des te meer, en Engelsche geschiedschrijvers getuigen zelve, dat daarin vooral de oorzaak moet gezocht worden van die bloedige worstelingen, welke tusschen de twee volken in de XVIIde eeuw plaats hadden, en welke over en weder door heldendaden werden gekenmerkt, ofschoon de menschheid huivert als men nagaat dat zooveel bloed is vergoten uit louteren naijver en soms om de meest gezochte en nietigste redenen. Het was aan dat zelfde drijven te wijten dat de befaamde navigatie-acte in het leven werd geroepen die voornamelijk tegen den Nederlandschen handel was gerigt, en eerst in onze dagen is afgeschaft.

De Nederlandsche staat, destijds de Republiek der Vereenigde Provincien, bleef, niettegenstaande de zware slagen, die daaraan nu en dan werden toegebragt, in meer dan één opzigt eene hoogst gewigtige plaats onder de staten van Europa bekleeden, en was zeker eene zeemogendheid, die de vereenigde krachten van tegen haar verbonden staten wist af te keeren en het mogt haar met Hoogeren bijstand gelukken, zich tegen de verbazende overmagt staande te houden en Europa op nieuw voor overheersching te vrijwaren. Dat deed het kleine volk; onder de bescherming van zijne vlag en ondanks die gestadige beproevingen, wist het zijne magt, invloed en handel op de eilanden en op het vaste land van Indie gestadig uit te breiden, en de pogingen van andere Europesche staten, om die ontwikkeling te belemmeren, waren langen tijd vruchteloos.

De voordeelen, welke een onmetelijke handel opleverde, gaven aanleiding tot de oprigting van Compagnien, min of meer van gelijken aard als de Nederlandsche. De Fransche Compagnie, ofschoon door het genie van Colbert in het leven geroepen en door Lodewijk XIV met de grootste voorregten begiftigd, kon zich niet lang staande houden; en de Engelsche Compagnie nam eerst omstreeks het midden der XVIIIde eeuw hare eerste vlugt, toen zij zich in Bengalen had uitgebreid. Sedert zijn hare vorderingen even snel als verbazend.

Terwijl de Britsche magt in de Indien op het laatst der

orige eeuw eene uitbreiding erlangde, welke in den loop er tegenwoordige nog veel meer is toegenomen, ging de Nederlandsche Compagnie al meer en meer achteruit. Menige harer bezittingen vielen in de handen der Engelschen, en van daar nieuwe zwarigheden en geschilpunten tusschen de handels en politieke agenten van beide volken, waaraan, zoo wij gelooven, niet ten onregte wel eens is toegeschreven, dat de beschaving in verscheidene streken van Indie nog niet die uitbreiding en dien vasten wortel heeft verkregen, als wel gewenscht mogt worden.

De oorzaken van het verval en ten slotte de ondergang der Nederlandsche Compagnie, waren te wijten ten deele aan misbruiken in haar eigen beheer (hoedanige zich later ook in de Engelsche Maatschappij hebben ontwikkeld) en vooral ook aan de veranderingen in den staatkundigen toestand van Europa. Omstreeks het einde der XVIIde eeuw waren het de Vereenigde Provincien, die aan Engeland zijne vrijheid en zelfstandigheid hielpen hergeven en een Vorst op zijnen troon plaatsen, van wiens komst aan de regering juist het tijdstip van Brittannie's groote ontwikkeling op het staatkundig, maritiem en handelsgebied dagteekent. Een tijdstip zoo menigwerf en ook in onze dagen onder anderen in het parlement door lord John Russell en daarbuiten door een geschiedschrijver als Macauley met dankbare herinnering jegens Nederland herdacht; een tijdstip sedert hetwelk Groot-Brittannie zulk een rang onder de volken heeft ingenomen, dat, zoo als met grond is aangemerkt, het alleen het buitensporige van zijne grootheid schijnt te duchten te hebben. De republiek der Vereenigde Provincien, die nog in het begin der XVIIIde eeuw eene zeer geduchte houding had, met Engeland den zwaren kampstrijd volhield voor het evenwigt van Europa, die er krachtig toe bijdroeg Ruslands grootheid te helpen vestigen en nog een aanmerkelijk deel van de Europesche scheepvaart in handen had, zag ten laatste hare magt verminderen, en, door partijzucht vaneen gereten, kon zij ten slotte niet meer dat gewigt in de schaal werpen als vroeger. Engeland was daarentegen in gelijke mate in magt en handel aangewassen, andere staten waren in Europa opgekomen en een nieuw tijdperk in de wereldgeschiedenis was aangebroken. Ver is het van ons, wij herhalen het, in deze vlugtige herinneringen oude veeten te willen oprakelen, doch die herinneringen, die historische feiten, worden door een onbezuisden aanval uitgelokt, die, wij houden er ons van overtuigd, bij het meer nadenkend gedeelte der Britsche natie evenveel afkeuring als in Nederland zal vinden. En voorzeker, een volk, dat zulke schoone geschiedkundige herinneringen kan inroepen, dat zulke overleveringen heeft die het met Engeland verbinden, dat ook later zoo innig en tot wederzijdsch belang met Engeland ééne lijn van staatkunde getrokken heeft, zulk een volk heeft aanspraken op de sympathie, welke het bij Britsche staatsleiders en invloedhebbenden, gelijk bij een groot deel des volks, meermalen met warmte gevonden heeft: en ofschoon de Nederlandsche natie door den loop der wereldgebeurtenissen niet meer ééne eerste plaats op het staatstooneel bekleedt, zoo heeft zij zich door heldhaftige gedragingen en wakkerheid, gelijk door menschlievend streven te verdienstelijk jegens de zaak van vrijheid en beschaving gemaakt, dan dat zij die kleinachting niet zou kunnen versmaden, welke nu en dan, gelijk thans in den *Times* tegen haar als zoogenaamd argument wordt gebezigd, ter zake van haar staatkundig gewigt, haar invloed en karakter.

Tegenover die vergetelheid van geschiedkundige feiten en tegen die onbillijke minachting is het ons aangenaam eene getuigenis te kunnen overstellen van een tijdgenoot, en Engelschman, den Heer Mac Gregor. Deze immers liet zich in zijne inleiding tot zijn arbeid over den Nederlandschen handel in 1843 aldus uit: „De Nederlanders mogen in de oogen van velen niet de natie zijn, die het meest in Europa de bewondering afdwingt, maar zij zullen eene hooge plaats innemen als men hen beoordeelt naar hunne verdiensten, en als men ze op prijs stelt naar den maatstaf van hetgeen zij gedaan hebben.

„Door hunnen haat tegen geweld en onderdrukking, hebben zij het eerste duurzaam werkend voorbeeld van staatkundige en godsdienstvrijheid aan het overige Europa gegeven. Aan een land, dat bijkans op de wateren dobberde en aan plotselinge overstroomingen was blootgesteld, hebben zij een krachtigen grondslag gegeven en ontzaggelijke bolwerken opgeworpen tegen de inbreuken van de stroomen en den Oceaan. Zij hebben zonder steen of hout in hun land te bezitten, ruime steden en prachtige gebouwen gesticht, waartoe zij de bouwstoffen van verre haalden. Zonder ten hunnent eenig materieel te bezitten, dat tot het timmeren van een schip wordt vereischt, hebben zij vloten gebouwd, die de vlaggen van hunne vroegere dwingelanden van den Oceaan hebben weggevaagd en zij hebben met de meest ontzaggelijke scheepsmagten den strijd op de zeeën volgehouden. Zonder bouwland werden hunne steden de graanschuren, waaruit Europa zich voorzag, en met een grondgebied, dat niet uitgebreider was dan Wales, en terwijl het volk ten allen tijde zware lasten moest dragen, hebben hun leger, hunne vloot en hun handel ze altijd in staat gesteld eene hooge plaats in te nemen onder de volken van Europa."

(*Wordt vervolgd.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Van*
Dec.	15	Nederl. Ind.	So Ootdin.	Intje Toetoe.	Batavia.
„	—	„ „	Djoedoel Karim.	Abdul Rachman Sedik.	„
„	—	„ „	Fathool Manan.	Sech Alie bin Aboebakar Bargebe.	Samarang.
„	—	„ „	Rachman.	Marzoek Osman.	Banjarmassing.
„	—	„ „	Salma Banjermaas.	Djaman.	„
„	—	Nederlandsche	Senior.	J. L. Swart.	Samarang.
„	—	Baliesche	Doris.	Tan Tiksam.	Balie Badong.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum		*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Naar*
Dec	15	Nederlandsche.	Henriette Gerardina Susanna.	A. Sissingh.	Nederl. over Probolingo.
„	—	„	De Stad Nijmegen	H. P. Cruijs.	Banjoewangie.
„	16	„	Henriette.	Portengen.	Nederl. over Pasoeroean.
„	17	Ned. Ind.	Sophia ths. hernd. Talsum.	Hadjie Anip bin Adjem.	Cheribon over Pasoeroean.
„	—	„ „	stoomschip Menado	A. Couteron.	Molukkos over Makasser en Timor.
„	—	„ „	„ Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia over Samarang.
„	—	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Stad Schiedam.	T. Wulp.	Onbepaald	Fraser Eaton & Co.
„	Beatrix.	Van der Wijck.	„	„ „ „ „
„	Louise Jacoba Johanna.	Baumgarten.	in Reparatie.	„ „ „ „
„	Walvisch.	Schut.	Nederland.	„ „ „ „
„	Elisabeth.	Veenstra.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Drie Vrienden.	L. P. Andersson.	„	„ „ „ „
Engelsche	Sijdney	Grant.	in lossing.	„ „ „ „
„	Lismoijne	Dempster.	Onbepaald.	„ „ „ „
Fransche	La Ville de Paris.	Mariller.	Frankrijk.	„ „ „ „
„	Le Prophète.	Guérin.	„	„ „ „ „
Zweedsche	Daniel Elfstrand Persson.	H. Wahlman.	Nederland	„ „ „ „
Nederlandsche	Jacob.	Börger.	Onbepaald	Wm. Mathieu & Co.
Hamburger	Arracan.	J. Pooth.	Nederland	„ „ „ „
Nederlandsche	Jan Schouten.	Coening Meijer.	Onbepaald	Schimmelpenninck & Co.
„	Zaanstroom.	Schaap.	„	„ „ „
„	Prins Fredrik der Nederlanden.	De Witt.	„	„ „ „
„	Oost India Pakket.	Postma.	Nederland.	„ „ „
„	Everdina Elisabeth.	Tonjes.	Onbepaald	Ruyl Cramer & Co.
„	Jonge Jan.	Pheiffer.	in Reparatie.	J. F. van Leeuwen & Co
„	Eersteling.	Mann.	Onbepaald.	„ „ „ „ „ „
„	Koning Willem III.	Zeijlstra.	„	„ „ „ „ „ „
„	Delftshaven.	Schaap qq.	„	B. Kopersmit & Co.
Nederl. ind.	Stoomschip Macasser.	Smith.	Onbepaald.	„ „ „ „
„ „	id. Ambon.	Hugenholtz.	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Baltimore.	Brakke.	„	„ „ „ „
„	Nieuw Holland.	Tuk.	Nederland.	„ „ „ „
Engelsche	Anne Forster.	Clarke.	Engeland.	McMillan Marten & Co.
„	Princess.	G Sargent.	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Louise Antoinette.	McKenzie.	Onbepaald:	Adam & Co.
Engelsche	Henri Winch.	Cottam.	China.	„ „ „
„	Sophia Fraser.	Wilson.	Singapore.	„ „ „
Ned. ind.	Fearnot.	McKenzie.	Onbepaald.	„ „ „
Engelsche	Scotch Lassie.	Crawfurd.	„	„ „ „
Nederl. ind.	Carolina Sophia.	Van der Beek.	„	„ „ „
Hanover.	Munster.	G. Kok.	Falmouth.	P. Kervel & Co.

Vertrokken Passagiers.

Met de Ned. Ind. bark *Henriette Gerardina*, een gepasporteerde en twee gegageerde militairen.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Menado*, de heeren A. J. Harmsen, en S. Amala, Z. M. troepen en bannelingen.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Palembang*, de heeren J. C. Reijnst, P. Beets, J. P. Brouwer, C. L. M. Pecquer, jonge heeren H. R. C. Nolff, P. WPrins, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Medusa en de schroefkorvet Prinses Amalia; de schepen Zaanstroom, Djoedool Moebarak, de Stad Schiedam, Oost India Pakket, de Walvisch, Alfulck, Le Prophete, Prins Frederik der Nederlanden, Princess, Karel en Hercius, Arracan, Daniel Elfstrand Persson, Nieuw Holland en Ville de Paris; de stoomschepen Makasser en Ambon; de barken Fathal Ma-ãn, Saijan Maskoer, Henry Winch, Jan Schouten, Jacob, Beatrix, Salma, Drie Vrienden, Delftshaven, Louise Antoinette, Louisa Jacoba Johanna, Everdina, Elisabeth, Elizabeth, El Masshoor, Jan van Hoorn, Fathool Jo esoer, Kattroon Nieda, Adolf van Nassau, Carolina Sophia, Joedool Barie, Sijdneij, Lismoijne, Munster, Soedul Gair, Baltimore, Bacht Mastora, Koning Willem III, Eersteling, Kas Balhair, Naim Balgijer, Djoedoel Karim, Fathool Manan, Salma Banjarmaas en Senior; de brikken Sophia Fraser, Sophia, Johannes Albertus, Soedoel Barie, Marzoek, El Ijezer, So-Ootdin en Rachmanie; de schoeners Sarie Tengaroong, Hoseeng, Fearnot, Almok Tasam, Komeij, Bientang Tjaigoan, Berkatool Adjelan, So Ookdin, Pinang, Bilmadjiet, Poospa en Scotch Lassie; de kotters Tedok en Riengit.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

8 December. De Ned. Ind. bark *Antoinette*, gezagv. F. Reijnart, van Soerabaija, den 30 November; de Ned. Ind. schoener *Almashoor*, gezagv. Oen Mohamat, van Riouw, den 15 November; de Ned. Ind. kotter *Mabroek*, gezagv. Sech Achmat bin Said Banie van Grissee, den 2 December.

9 December. De Ned. Ind. kotter *Klara*, gezagv. Sahak, van Soerabaija, den 9 December.

10 December. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, van Pasoeroean, den 7 December, passagier C. Abels.

VERTROKKEN.

6 December. De Ned. Ind. bark *Jeannette*, gezagv. T. Visser, naar Tjilatjap.

8 December. De Ned. Ind. schoener *Carolina*, gezagv. Pa Achmat, naar Bezoekie, passagier A. N. Rietberg.

9 December. De Ned. Ind. kotter *Klara*, gezagv. Sahak, naar Banjoewangie.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Schoeners Mansoer, Sumanap, Maria, Siedamar en Almashoor; de brikken Machmoedie en Fathal Haer; de schepen Gertruda en Pasoeroean, thans hernaamd Ernst Willem; de bark Antoinette; de kotters Mabroek en Krabbe.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 16den tot en met den 19den December 1859

AANVOER.

Van Batavia per het Ned. Ind. stoomschip *Menado*, gezag. A. Couteron, agenten B. Kopersmit & Co.

2 kisten zilverwerk, 16 kisten manufacturen, 1 suikerpan, 44 vaatjes boter, 20 kisten wijn, 3 kisten regalen, 3 kisten leer, 3 java paarden, Order; 11 kisten amfioen, Mc Millan Marten & Co; 17 kisten manufacturen, 63 rollen touwwerk, 17 collies lijn-olie, 13 collies ijzerwerk, 82 stuks planken, 44 collies dranken, papieren, glas, ijzerwerk, boeken, koopmanschappen en kleinigheden, W. Cores de Vries en eenige goederen bestemd voor de Moluccos.

Van Balie per het Engelsche schip *Scotch Lassie*, gezagv. Crawford agenten Adam & Co.

183 zakken koffij, 162 stuks huiden, 34 tonnen en 9 vaten olie, 58 pakken dendeng, 108 varkens, Order.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Salma*, gezagv. Jamain, agent Gezagvoerder.

14.365 bossen rotting, 13.180 stuks planken, $15^{86}/_{100}$ picols trassie, $13^{20}/_{100}$ picols getah percha, 5 collies witte dammar en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Samarang per de Ned Ind. bark *Fathool Manan*, Gezagv. Sech Alie bin Aboebakar Barhebeh, agent gezagvoerder.

80 stuks planken, 40 picols oud koper, 8 picols kruidnagelen, 30 collies lijnwaden, koopmanschappen en kleinigheden, diverses Arabieren.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. brik *Alrachmanie*, gezagv. Marzoek Osman, agent Gezagvoerder.

20408 stuks maloekoematten, 1000 stuks kadjangmatten, Gezagvoerder.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Doris*, gezagv. Lauw Aijam, agenten Mc Millan Marten & Co.

217 stuks koehuiden, 350 picols koffij, 82 zakken rijst, 10 kisten gez. eijeren, 400 picols olie, 6 varkens en kleinigheden, Mc Millan Marten & Co.

Van Batavia per de Ned. Ind. brik *So-ootdin*, gezagv. Intjik Toetoe, agent Gezagvoerder.

10 kisten vruchten op brandewijn, E. Pedier; 7 kisten provisien, L. Platon; 1 kist diversen, de Weerdt Ruijl & Co; $81^{40}/_{100}$ picols ijzer, G. Joseph; 130 picols touwwerken, 22 picols oud koper, 13 picols gez. gandaria, 30 picols zw. peper, 8 picols benzoin, 38 collies manufacturen, provisien, koopmanschappen en kleinigheden, diverse Arabieren en Chinezen.

Van Samarang per het Ned. schip *Senior*, gezagv. L. Swart, agenten B. J. van Eck & Co.

401 balen en kisten manufacturen, 300 vaatjes staal, 886 bossen ijzer, 6 kisten kantoorbehoeften, 1 kist koopmanschappen, N. H. M. 1 pak 200 stuks dammar, 1 kist theeserviezen, B. J. van Eck& Co.

UITVOER.

Naar Nederland via Pasoeroean, per het Nederl. schip *Henriette*, gezagv. J. Portengen.

180 picols Rotting, Ruyl Cramer en Co; $3163^{14}/_{100}$ picols suiker, J. F. van Leeuwen en Co; $1001^{10}/_{100}$ picols suiker, B. J. van Eck en Co.

Naar Nederland per het Nederl. schip *Catharina Wilhelmina*, gezagv. F. H. Popken.

190 picols rotting, 1593 stuks runderhuiden, $17393^{34}/_{100}$ picols suiker, N. H. M.; 2 vaten Am. meel, 10 vaatjes boter, Kuijper.

Naar Nederland via Probolingo per het Nederl. schip *Henriette Gerardina Susanna*, gezagv. A. Sissingh.

$3002^{99}/_{100}$ picols suiker, 25 picols rotting, N. H. M.

Naar Timor via Macasser per het Nederl schip *Jupiter*, gez. W. H. Voll.

36 picols olie, 100 kelders arak, 18 picols suiker, 2 kisten edammer kaasjes, 200 picols rijst, W. H. Voll.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 18.—
KOFFIJ Nominaal.
RIJST (CARGA) per kojang. *f* 115 à *f* 125.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 140 à *f* 150.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 200 à *f* 300.—
ARAK per legger. *f* 50.—
OLIE (KLAPPER) *f* 15.—
OLIE (KATJANG) *f* 14.—
KADJANG MATTEN.
ROTTING *f* 8.—
WISSELKOERS 101 à 102 %.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. WIJT & Z te *Rotterdam*, bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.